

Tomáš Baťa na německé známce (2)

V loňské prosincové Filatelii jsme představili aršík nestátního německého poštovního operátora ASD, vydaný ke 130. výročí narození průmyslníka Tomáše Bati. Firma ASD byla jednou z řady tamních soukromých pošt a pro své zásilky vydala řadu známek, jejichž výrobu objednávala v pražské Poštovní tiskárně cenin. K aršíku T. Baťa přišla řada dotazů, proto aršík i činnost jeho vydavatele nyní více přiblížíme.

FRANTIŠEK BENEŠ

Situace v Německu na poli poštovníctví je naprosto odlišná od té naší. Na startovní čáře po roce 1989 stáli oba operátoři – tedy Deutsche Post (DP) a Česká pošta (ČP) – obdobně, s velmi hustou sítí poboček (poštovních úřadů), které sami provozovali. DP měla v roce 1990 bezmála 30.000 vlastních poboček, které však v následujícím desetiletí prodala Poštovní bance nebo převedla na formu partnerské spolupráce (obdobu naší pošty Partner). Z původního počtu si nakonec ponechala pouhé 2 (slovy: DVĚ!) pobočky, ostatní nyní provozují jiné subjekty (banka, obchodníci, DHL) na základě smluvního vztahu – a počet těchto partnerů dále narůstá.

Vedle toho poštovní služby v Německu jako operátoři zajišťovaly i další firmy, zaměřené často jen regionálně. Jednou z nich byla společnost ASD, působící v jihozápadní části Saska, přilehlé k České republice. Na svých propagačních materiálech se prezentovala jako „Vaše soukromá poštovní služba v Krušných horách“.

Další náměty čerpají ze současnosti regionu, příkladem je moderní areál pro skoky na lyžích Vogtland Arena v Klingenthalu, ležící v těsné blízkosti hranic s Českem, na dohled od Kraslic.

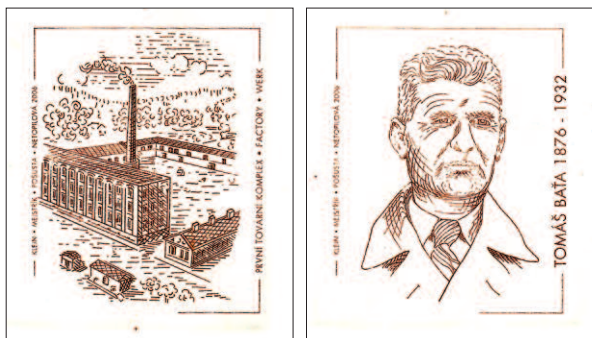
Blížkost k ČR zřejmě způsobila, že si ASD tisk známek objednávala v naší Poštovní tiskárně cenin. A odtud byl už jen krůček k tomu, připomenout na některé z nich téma vztahující se k České republice. V roce 2006 to bylo 130. výročí narození Tomáše Bati, jehož prodejny od dob první republiky působily i v německém Krušnohoří (například v Saské Kamenici), tedy v domovském regionu ASD.

V archivu PTC se dochovaly doklady o tom, jak aršík vznikl a jak se vyvíjela jeho podoba. První návrh vypadal takto:

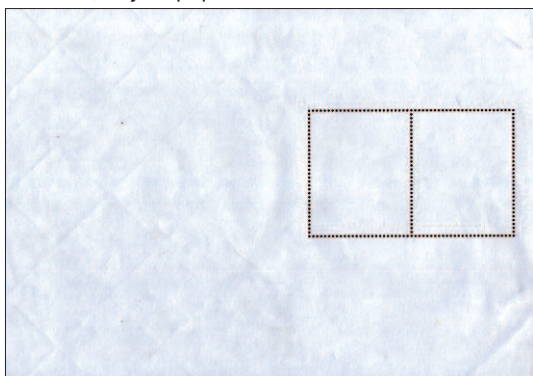

ASD vydala řadu poštovních známek, vzhledem k regionu působení se na nich často objevovaly náměty související s hornictvím.

Od počátku bylo rozhodnuto, že tisk známek bude proveden v kombinaci ofsetu a rytiny. Rytiny provedl rytec M. Pošusta a dochovaly se jejich otisky.

V souvislosti s tiskem z ploché desky byla připravována i perforace, ta měla být prováděna na tiskový list dvojnásobné velikosti, jehož levá část byla upravena lámáním, aby se papír nekroutil.

Na základě připomínek a korektur vznikla konečná výtvarná podoba emise, jak je zachycena na cromalinových nátiscích aršíku z jedné FDC.

cromalinový nátisk

cromalinový nátisk

Na obou známkách definitivního vydání je rytina méně zratelná, protože je provedena subtilněji, hnědočernou barvou (na výrobním sáčku je popsána jako „hnědá lomená do černa“) a navíc je rastr aršíku hrubší než rastr viditelný na cromalinovém nátisku (ve většině jiných případech je to obráceně).

cromalinový nátisk

známka z aršíku

Slibně se rozvíjejí emisní činnost společnosti ASD neměla dlouhé trvání. Firma vznikla v roce 2001 a na podzim roku 2007 se spojila s jiným operátorem a pod původním názvem už nepůsobila. Nebyla však jedinou německou poštou, která si nechala tisknout známky v PTC. V jejím archivu se dochovaly specimény známek další saské soukromé pošty PostModern (se sídlem ve stejném saském městě Aue), která působí dodnes.

Nemusí přitom jít o konečný počet německých soukromých pošt, které v pražské PTC tiskly své známky, další poznatky může přinést pokračující průzkum jejího rozsáhlého archivu.